

Šíření nemoci - SIR model

Vypracoval Marek Tremel roku 2024, F23211

Zadání

- **Výstup:** Grafické zobrazení průběhu nemoci, alespoň pro 3 skupiny parametrů. Např. Pro případ malého nebo velkého počtu nakažených na počátku, při různých velikostech koeficientů β a γ
- Použité knihovny

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
```

SIR model

SIR model je základní epidemiologický model, který rozděluje populaci do tří skupin během epidemie: zdraví jedinci (S), nakažení jedinci (I) a vyléčení jedinci (R). Model sleduje, jak se tyto skupiny mění v čase na základě dvou parametrů: přenosové rychlosti (β) a rychlosti uzdravení nebo smrti (γ).

Rovnice

$$\begin{aligned}\frac{dS}{dt} &= -\beta \frac{S(t)I(t)}{N} \\ \frac{dI}{dt} &= \beta \frac{S(t)I(t)}{N} - \gamma I(t) \\ \frac{dR}{dt} &= \gamma I(t)\end{aligned}$$

Podmínky

$$\begin{aligned}S(t) + I(t) + R(t) &= N \\ \frac{dS}{dt} + \frac{dI}{dt} + \frac{dR}{dt} &= 0\end{aligned}$$

Eulerova

- Funkce pro numerické řešení diferenciální rovnice pomocí Eulerovy metody.

```
def euler(f, y0, x):
    # Funkce pro numerické řešení diferenciální rovnice pomocí
    # Eulerovy metody.
    # f: Funkce popisující diferenciální rovnici.
```

```

# y0: Počáteční podmínky.
# x: Pole hodnot času.

y = np.zeros((len(x), len(y0))) # Inicializace pole pro ukládání
výsledků.
y[0] = y0 # Nastavení počátečních podmínek.
h = x[1] - x[0] # Výpočet délky časového kroku.

# Iterace přes časové body a výpočet numerického řešení.
for i in range(len(x) - 1):
    y[i + 1] = y[i] + f(y[i], x[i]) * h # Eulerova metoda pro
výpočet další hodnoty.

return y # Vrací pole s vypočtenými hodnotami v různých časech.

```

Model

- Hlavní funkce pro modelování šíření nemoci pomocí SIR modelu.

```

def main(beta=3, gamma=1, population=50, I=10, t=10):
    """Modelování šíření nemoci. Model SIR.

    Args:
        beta: Parametr přenosové rychlosti. Výchozí hodnota je 3.
        gamma: Parametr rychlosti rekonvalescence . Výchozí hodnota je
1..
        population: Celková velikost populace. Výchozí hodnota je 50.
10.
        I: Počáteční počet infikovaných jedinců. Výchozí hodnota je
10.
        t: Doba trvání. Výchozí hodnota je 10.
    """
    S = population - I # Počet zdravých (S)
    R = population - S - I # Počet vyléčených (R)

    def model(y, t):
        # Funkce popisující SIR model pomocí diferenciálních rovnic.
        # y: Pole stavových proměnných [S, I, R].
        # t: Čas (není používán, protože model je časově nezávislý).

        dSdt = -beta * y[0] * y[1] / population # Rovnice pro S
(zdraví)
        dIdt = beta * y[0] * y[1] / population - gamma * y[1] #
Rovnice pro I (nakažení)
        dRdt = gamma * y[1] # Rovnice pro R (vyléčení)
        return np.array([dSdt, dIdt, dRdt]) # Vrací pole s hodnotami
změn stavových proměnných.

    y0 = np.array([S, I, R]) # Počáteční podmínky pro SIR model.

```

```
time = np.linspace(0, t, 1000) # Časové body, ve kterých se budou počítat hodnoty.
```

```
y = euler(model, y0, time) # Volání funkce euler pro výpočet vývoje stavových proměnných.
```

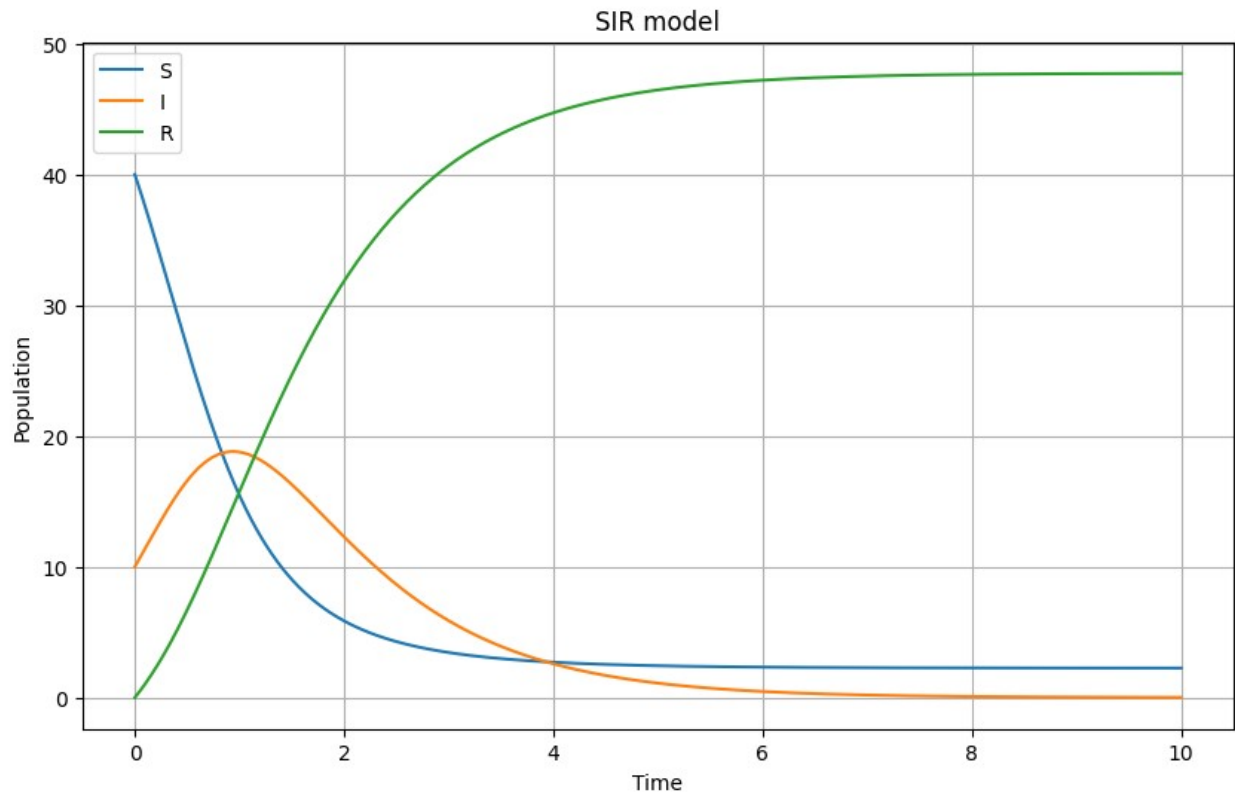
```
susceptible = y[:, 0] # Pole zdravých (S) v čase.  
infected = y[:, 1] # Pole nakažených (I) v čase.  
recovered = y[:, 2] # Pole vyléčených (R) v čase.
```

```
plt.figure(figsize=(10, 6))  
plt.plot(time, susceptible, label='S')  
plt.plot(time, infected, label='I')  
plt.plot(time, recovered, label='R')  
plt.title('SIR model')  
plt.xlabel('Time')  
plt.ylabel('Population')  
plt.legend()  
plt.grid(True)  
plt.show()
```

SIR model 1

- $N = 50$
- $I = 10$
- $\beta = 3$
- $\gamma = 1$

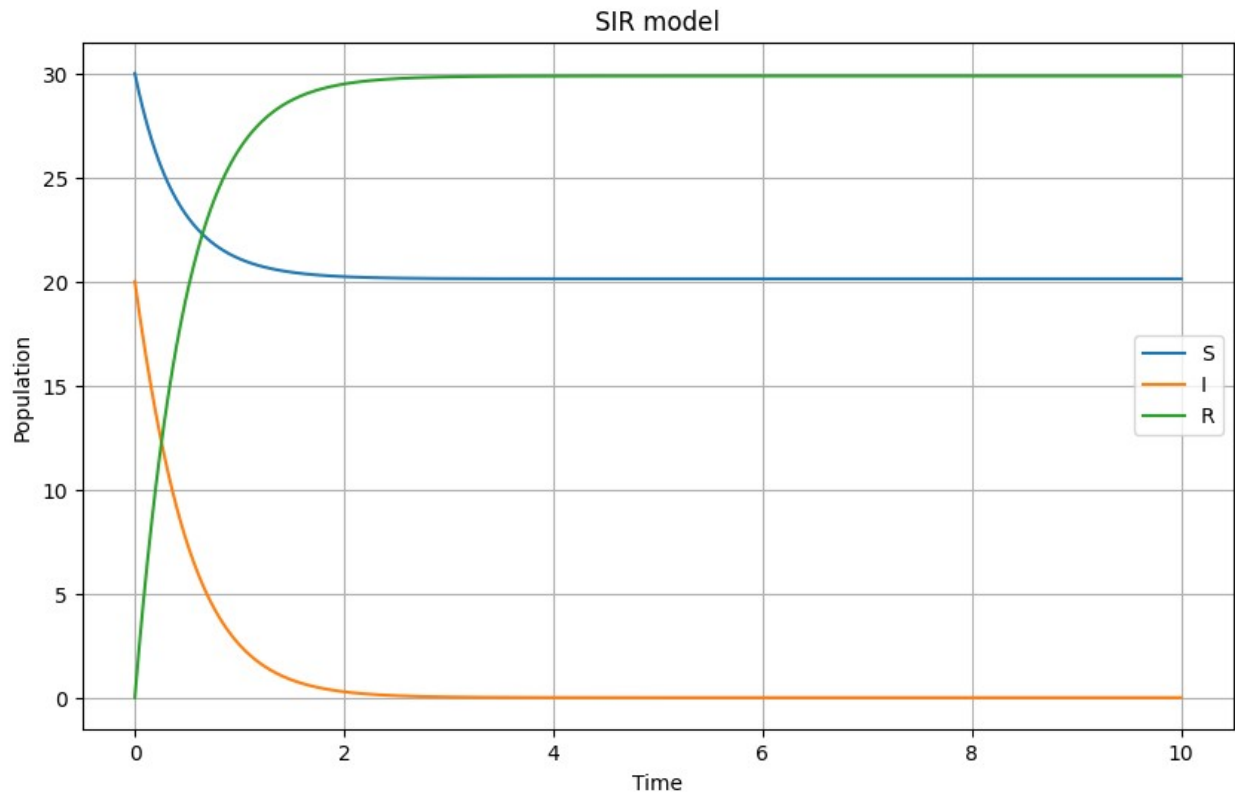
```
main()
```


SIR model 2

- $N = 50$
- $I = 20$
- $\beta = 2$
- $\gamma = 3$

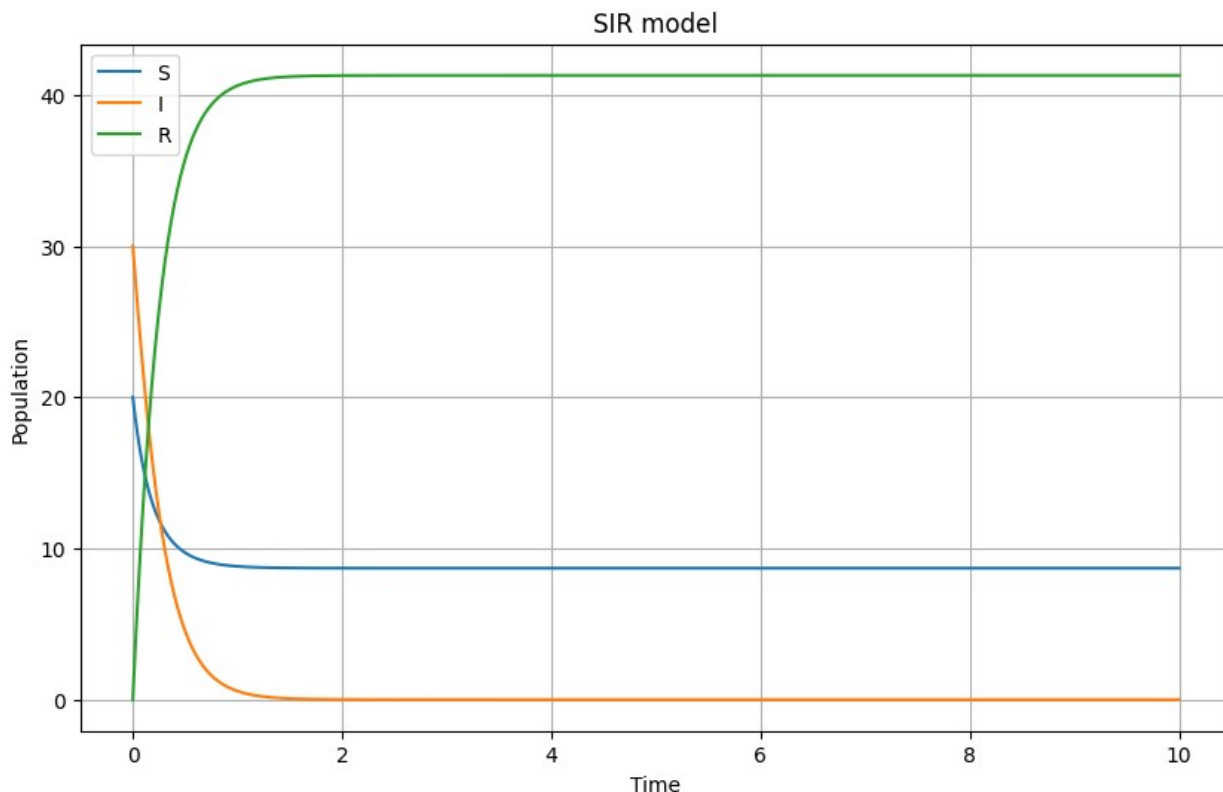
```
main(beta=2, gamma=3, I=20)
```


SIR model 3

- $N = 50$
- $I = 30$
- $\beta = 5$
- $\gamma = 5$

```
main(beta=5, gamma=5, I=30)
```


Slovní ohodnocení

Projekt se zaměřuje na implementaci epidemiologického modelu SIR pomocí Pythonu. Model rozděluje populaci na zdravé (S), nakažené (I) a vyléčené (R) jedince a sleduje jejich vývoj v čase na základě parametrů přenosové rychlosti (β) a rychlosti uzdravení (γ).

Pro matematický výpočet diferenciálních rovnic jsem využil Eulerovu metodu, která umožňuje simulovat změny stavových proměnných S, I, R v čase. Funkci jsem otestoval na různých případech

Pomocí knihovny Matplotlib jsem uskutečnil grafický pohled na jednotlivé situace nákazy.

Projekt nejenže poskytl užitečné praktické dovednosti v programování a matematické modelování, ale také přispěl k lepšímu porozumění chování epidemiologických modelů při simulaci šíření nemoci.

Projekt mi ukázal, jak fungují základy matematického modelování v Pythonu prostřednictvím implementace epidemiologického modelu SIR. Implementace modelu pomocí Pythonu a využití numerických metod, jako je Eulerova metoda, mi umožnila prakticky prozkoumat vliv různých parametrů, jako jsou přenosová rychlost a rychlost uzdravení, na dynamiku šíření nemoci.

Literatura (zdroje)

1. Matematické fórum. Online. Dostupné z: <https://forum.matweb.cz/viewtopic.php?id=110561>. [cit. 2024-06-20].

2. CodeSansar. Online. Dostupné z:
<https://www.codesansar.com/numerical-methods/eulers-method-python-program.htm>. [cit. 2024-06-20].